

Annettu julkipanon jälkeen
16.11.2018

ASIA Kalojen kasvattaminen kiertovesiperiaatteella Pyhämaan kalasatamassa sekä toiminnan aloittamislupa ja valmistelulupa, Uusikaupunki

HAKIJA Suomen Katkarapu Oy

HAKEMUKSEN VIREILLETULO JA SISÄLTÖ

Suomen Katkarapu Oy on saattanut hakemuksen vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 27.3.2018 sekä myöhemmin täydentänyt hakemustaan. Hakemus koskee kalojen kasvattamista kiertovesiperiaatteella Pyhämaan kalasatamassa, hanketta varten tarvittavan vedenottoputken sijoittamista merialueelle ja putken kautta tapahtuvaa vedenottoa, putkea varten tarvittavaa käyttöoikeutta sekä toiminnan aloittamis- ja valmistelulupaa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentti sekä ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 11 e) kohta

Vesilain 3 luvun 2 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HAKEMUS

Laitoksen sijainti Kalankasvatuslaitos sijoittuu maalle Uudenkaupungin kaupungin omistamalle kiinteistölle Ristikarin satama 895-486-2-46. Laitoksen osoite on Ristikarintie 71. Hakija on vuokrannut toistaiseksi voimassa olevalla vuokrasopimuksella kiinteistöltä alueen, jolla muun muassa satamarakennukset sijaitsevat.

Satama-altaan edustan pohjaan sijoitettava vedenottoputki tulee Pyhämaan Pitkäluodon osakaskunnan vesialueelle 895-486-876-1. Putkella johdetaan tarvittava merivesi laitokselle. Suomen Katkarapu Oy hakee myös vesilain

mukaista pysyvää käyttöoikeutta vesiputken sijoittamiseen sekä lupaa vedenotolle.

Alueen kaavoitus ja luonnonsuojelu

Alue on Pitkäluodon ranta-asemakaavassa (muutos 25.1.2016, osa-alue 8, Mikonniemi) merkitty LS-alueeksi, joka tarkoittaa kalasatama-aluetta, jolla sallitaan sen käyttöä palvelevat rakennukset ja rakenteet. Satamarakennusten lähialueella on kaavassa merkinnät MY (maa- ja metsätalousalue, jolla on ympäristöarvoja), RA (loma-asuntojen korttelialue) sekä AM-2 (maatilan tai kalastustilan talouskeskuksien korttelialue).

Hankealueen etelä ja länsipuolella on Uudenkaupungin saariston Natura-alue (FI0200072). Hakija on teettänyt Natura vaikutusten arviointia koskevan tarveharkinnan, jonka johtopäätöksenä on, että suljetun kierron vesiviljelylaitoksen toiminnalla ei todennäköisesti ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia Uudenkaupungin saaristo Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja lajistolle. Lähialueella ei ole muita luonnonsuojelualueita.

Ympäristönsuojelulain mukainen toiminta

Suunniteltu tuotanto

Kasvatettavat lajikkeet voivat vaihdella, mutta ensisijaisesti laitos tulee olemaan poikastuotantolaitos. Laitos on tarkoitettu uusien kalalajien kokeilu- ja kehityslaitokseksi. Markkinatilanteen ja taloudellisen kannattavuuden määrittelemänä laitoksessa voidaan tuottaa myös jo Suomessa vakiintuneiden kalalajien poikasia. Laitoksessa on mahdollista myös hautoa kalanpoikasia. Poikaset kasvatetaan vuodenajasta ja lajista riippuen 100–300 gramman painoisiksi ennen siirtämistä jatkokasvatukseen. Rehukertoimet voivat vaihdella kalalajista ja koosta riippuen välillä 1–1,5. Esimerkiksi siian laskennallinen rehukerroin on noin 1,2 ja pienen kirjolohen noin 1,0.

Vuotuiseksi lisäkasvuksi on suunniteltu 50 000 kg, jolloin rehumäärä olisi noin 60 000 kg kuivarehua. Rehun sisältämät ravinnemäärät ovat noin 4 800 kg typpeä ja 680 kg fosforia vuodessa. Laitoksella on käytössä automaattiruokinta. Rehu varastoidaan 25 kg:n säkeissä kuivassa varastossa.

Kalankasvatuslaitoksen altaat, veden otto ja veden käsittely

Laitoksen allastilavuus on noin 240 m³. Altaita on yhteensä 23 kpl. Veden puhdistamo koostuu rumpusuodattimesta, nitrifikaatiosta, denitrifikaatiosta, proteiininpoistosta, hiekkasuodattimesta, otsonoinnista ja UV-suodattimesta. Koko laitoksen vesi kiertää puhdistamon kautta noin kahden tunnin välein.

Kalojen rehukerroin on laskelmien mukaan 1,2 ja keskimääräinen kalatiheys altaissa on laskennallisesti noin 40 kg/vesikuutio. Laitoksesta lähtee poikasia jatkokasvatukseen keskimäärin kolmen kuukauden välein.

Keskimääräinen uuden veden tarve vuorokaudessa on noin 40 m³, häiriötilanteessa maksimissaan 150 m³. Laitokselta takaisin mereen poistuva vesimäärä tulee olemaan pienempi kuin sisään otettava määrä. Osa vedestä menee suodattimien pesuveden mukana viemäriverkostoon (noin 5–10 m³/d). Osa vedestä poistuu haihtumisen kautta, vuodenajasta riippuen noin 1–3 m³/d.

Tuorevesi johdetaan laitokselle noin 40 m pitkää putkea pitkin aallonmurtajan länsipuolelta. Vedenotto tapahtuu kahden pumpun avulla, joista toinen hoitaa imun merestä ja toinen on veden paineenkorotusta varten. Vesi tulee laitokselle suodattimien läpi, joiden avulla poistetaan kiintoainesta. Tämän jälkeen vesi käsitellään otsonilla ja UV-suodattimella mikrobikasvuston tuhoamiseksi. Tästä vesi jatkaa tarpeen mukaan joko kasvatusaltaalle tai suodattimien pesuun. Kasvatusaltaiden vesi kiertää kasvatusaltaan ja kiertovedenpuhdistamon välillä. Kiertovedenpuhdistus koostuu kiintoaineen poistosta, typenpoistosta (nitrifikaatio ja denitrifikaatio), proteiinivaahdotuksesta, mikrobien poistosta (UV/Otsoni) ja ilmastuksesta.

Päästöjen rajoittaminen ja arvioitu kuormitus

Kiertovesiteknologialla toimittaessa ravinnepäästöjen määrä on pienempi verrattuna perinteiseen avovesiviljelyyn. Laitoksen vedestä suodatetaan jatkuvatoimisesti pois kiintoainetta, joka menee suodattimien pesuveden mukana kunnan viemäriverkon kautta jätevedenpuhdistamolle. Vettä lasketaan mereen mahdollisimman vähän, mutta tarvittaessa vettä voidaan päästää mereen kiintoaineen suodatuksen, nitrifikaation ja denitrifikaation jälkeen noin 25–30 m³/d, maksimissaan noin 140 m³/d.

Kiintoaineen mukana poistuu suurin osa veden fosforista. Typpi poistetaan nitrifikaation ja denitrifikaation avulla. Eri kalalajien optimaalinen kasvatus vaatii veden lämpötilan säätömahdollisuuden. Kiertovesiteknikalla saadaan optimaalinen kasvu veden tasaisen lämpötilan vuoksi ympäri vuoden. Jotta lämpöenergiantehokkuus olisi mahdollisimman hyvä, veden vaihtamisen tarve pyritään minimoimaan tehokkaan veden puhdistuksen avulla. Veden käyttö tuotettua kalamäärää kohti voidaan pienentää murto-osaan läpivirtauskasvatukseen verrattuna, jolloin poistettavan veden määrä pysyy pieninä.

Laitoksessa kiertävän veden hygieenistä laatua parannetaan desinfioimalla vesi UV-käsittelyllä ja otsonoinnilla. Kasvatusaltaissa kiertävästä vedestä poistetaan kiintoaine rumpusuodattimilla ja hiekkasuodattimilla. Liukoista proteiinia poistetaan proteiinivaahdotajalla.

Liete ja liukoinen proteiini poistuvat suodattimien pesuveden mukana kunnan viemäriverkon kautta jäteveden puhdistamolle. Myös laitoksen saniteettivedet johdetaan kunnan viemäriverkkoon.

Laitoksen tuotantotilojen ollessa kokonaan käytössä on lisäkasvu noin 50 000 kg vuodessa. Tähän käytetään kuivarehua noin 60 000 kg, joka sisältää fosforia noin 680 kg (1,13 %) ja typpeä noin 4 800 kg (8,0 %), kun käytössä on poikasrehu.

Kalan kasvuun sitoutuva fosforimäärä on noin 200 kg (0,40 %). Laitoksen vedenpuhdistuksen reduktio fosforin osalta on noin 85 %. Laitokselta poistuu siis viemäriin noin 340 kg fosforia, joka on sitoutunut pääosin kiintoaineeseen. Mereen johdettava fosforimäärä on täten vuodessa enintään noin 70 kg eli noin 1,4 g tuotettua kalakiloa kohti.

Kasvuun sitoutuva typpimäärä on noin 1 375 kg (2,75 %). Laitoksen oma vedenpuhdistuksen reduktio on typen suhteen noin 60–65 %. Laitokselta poistuu noin 1 300 kg typpeä, josta arvioidaan menevän viemäriin noin 300 kg ja mereen noin 1 000 kg eli noin 20 g tuotettua kalakiloa kohti.

Hakija ehdottaa fosforin osalta 70 kg:n ja typen osalta 1 000 kg:n vuosittaista luparajaa päästöihin.

Kemikaalit ja niiden varastointi

Laitoksella käytetään vuodessa enintään 200 kg lipeää tai 1 000 kg kalkkia. Tarvittaessa käytetään peretikkahappoa veden hygienisointiin, maksimissaan 50 litraa vuodessa. Kuolleiden kalojen säilöntää varten on muuraishappoa enintään 30 litraa. Aineet säilytetään laitoksen varastossa.

Varavoimakoneen omassa polttoainetankissa on kevyttä polttoainetta noin 50 litraa. Lämpökeskuksessa on siihen tarkoitukseen hyväksytyssä kevytöljysäiliössä kevyttä polttoainetta enintään 1 500 litraa. Kyseessä on maanpäällinen öljysäiliö, joka on varustettu teräksisellä valuma-altaalla. Säiliön tilavuus on 1,5 m³.

Jätehuolto

Laitoksella syntyy vuosittain jätteenä rehusäkkejä noin 200 kg sekä sekajätettä. Kuolleet kalat säilötään sitä varten tehdyssä säiliössä, johon lisätään muuraishappoa niin että massan pH pysyy alle 3,5. Kuolleet kalat, arviolta 500–1 500 kg (kasvatettavasta määrästä 1–3 %), toimitetaan luvanvaraiselle käsittelylaitokselle. Rehusäkit ja muut sekajätteet toimitetaan asianmukaiseen paikkaan paikallisen jätehuollon kautta. Mahdolliset ongelmajätteet kuljetetaan ongelmajätteen vastaanottoasemalle.

Vesilain mukaiset rakenteet ja toiminta

Vedenottoputki upotetaan aallonmurtajan tasaiselle alueelle noin 0,8 m:n syvyyteen, josta se lähtee laskemaan kohti vesirajaa niin, että putki on aallonmurtajan reunassa noin 0,6 m vedenpinnan alapuolella veden korkeuden ollessa normaali. Vesirajan kohdalla putki on asennettu 160 mm halkaisijaltaan olevaan mustaan PEH-suojaputkeen. Suojaputkea on maan alla noin kahden metrin ja veden alla noin kolmen metrin matkalla. Vedenottoputki painotetaan siihen tarkoitukseen valmistetuilla betonipainoilla noin 1,5 m:n välein.

Vedenottoputken materiaali on PeX-a PN10. Putken ulkopuolella on lämmityskaapeli. Näiden päällä on kiinnivaahdotettu pehmeävahtoinen Super-Foam polyuretaani, Lambda arvo 0,0207 W/mK. Suojakuori on HDPE polyeteeni (Korrugoitu). Putken päässä on ruostumattomasta teräksestä valmistettu sihti, jonka tiheys on 1 mm. Sihdin koko on halkaisijaltaan 300 mm ja pituus 1 000 mm. Sihti ankkuroidaan pohjaan siten, että se on mahdollista nostaa ylös puhdistusta varten.

Lupaa haetaan keskimäärin 40 m³:n vuorokautiselle ja häiriötilanteissa maksimissaan 150 m³:n vuorokautiselle vedenotolle.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Kiertovesilaitoksella käytetään parasta mahdollista tekniikkaa. Kyseessä on poikkeuksellisen vähän ympäristöä kuormittava kalankasvatusmenetelmä. Huomiota kiinnitetään erityisesti veden mahdollisimman pieneen vaihtuvuuteen ja tehokkaaseen sisäiseen veden puhdistukseen.

Vesienhoitosuunnittelu

Merialue kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen. Merialueen ekologinen tila on suppeaan aineistoon perustuvan ekologisen luokituksen mukaisesti hyvä. Tavoitteena on säilyttää hyvä tila.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa 2016-2021 käsitellään lähinnä merialueen verkkoallaskasvatusta. Suunnitelmassa esitetään, että kalankasvatuksen kuormitusta tulee vähentää erityisesti niillä alueilla, joilla ekologinen tila on hyvää huonompi tai tila uhkaa heikentyä kalankasvatuksen kuormituksen johdosta ja joilla vesistön tilaa voidaan parantaa kalankasvatuksen kuormituksen alentamisella.

Ympäristön tila ja hankkeen vaikutukset siihen

Veden laatu

Pyhämaan merialueen veden laadussa suurimmat muutokset ovat tapahtuneet kokonaisfosfori- ja klorofyllipitoisuuksissa sekä veden kirkkaudessa. Viimeisen 30 vuoden aikana sekä kokonaisfosfori- että klorofyllipitoisuus

ovat kasvaneet ja näkösyvyys on heikentynyt. 2000-luvulla pitoisuuksien kasvu on kuitenkin pysähtynyt, eikä alueen kalanviljelylaitoksia ympäröivän merialueen veden laadussa ei ole tapahtunut olennaista muutosta 2000-luvulla. Kalankasvatuksen vaikutuksia veden laatuun ei ole voitu velvoitetarkkailutulosten perusteella selkeästi erotella.

Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy toteuttaa vuosittain Pyhämaan merialueen tarkkailututkimusta. Vuoden 2017 syyskuussa toteutettiin vedenlaadun tarkkailututkimus 24 havaintopaikassa. Lähinnä Suomen Katkarapu Oy:n Pyhämaan kalasatamaan suunnittelemaa kiertovesilaitosta on näytteenottopiste X2, joka sijaitsee noin 500 m purkuputkesta luoteeseen. Kokonaisfosforipitoisuus siinä oli 22 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuus 230 µg/l metrin syvyydessä. Klorofyllipitoisuus-a oli 2,5 µl/l tuotantokerroksessa ja näkösyvyys 3,0 m.

Alueen virtausolot

Läheisen Pujon kalankasvatustiloksen Natura-arvioinnin yhteydessä on kuvattu mallinnuksiin pohjautuen alueen virtausoloja. Virtaukset vaihtelevat tuulien suunnan mukaan, mutta virtaussuunnat ovat pääasiassa pohjoiseen tai etelään. Etelätuulia esiintyy alueella koillistuulia enemmän, joten pohjoiseen kulkeva virtaus on Pitkäluodon edustalle yleisin. Tehtyjen virtausmallinnusten mukaan vedenvaihtuvuus alueella on suhteellisen hyvä, mutta muun muassa Pujon laitoksen kohdalla heikompi.

Vesialueen luonnontaloudellinen tila

Kiertovesilaitos sijoittuu Kalasataman alueelle, jolla ei ole erityisiä luonnonarvoja. Laitoksesta poistuva vesi johdetaan Pyhämaan saariston rannikko-vesimuodostumaan, jonka ekologinen luokka on hyvä. Arvion mukaan laitos ei tule vaikuttamaan Pyhämaan saariston vesimuodostuman ekologiseen tilaan.

Kuormitus

Kiertovesilaitos sijaitsee maalla, joten vesistövaikutus rajoittuu puhdistettuihin poistovesiin, jotka johdetaan mereen. Laitoksen kuormitus merialueelle on maksimissaan 70 kg fosforia ja 1 000 kg typpeä vuodessa.

Alueen käyttö ja hankkeen vaikutukset siihen

Hanke luo 1–2 uutta työpaikkaa ja antaa mahdollisuuden tuottaa kalanpoikasia Pyhämaan alueen kalankasvatustiloille. Tämä vähentää elävän kalan pitkiä kuljetustarpeita maanteitse ja pienentää osaltaan suomalaisen kalantuotannon hiilijalanjälkeä. Hanke elävöittää kalasatamaa, joka on nykyisellään hyvin pienellä käytöllä. Hankkeella ei ole negatiivisia vaikutuksia ympäröivään alueeseen eikä se aiheuta vahinkoja lähialueella oleville kiinteistöille tai ympäristölle.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Laitoksen päästövaikutukset vesistöön ovat erittäin pienet tehokkaiden puhdistus- ja ravinteiden talteenottomenetelmien vuoksi. Laitoksella pidetään käyttöpäiväkirjaa, jonka avulla tarkkaillaan vesimääriä sekä käytettävää rehumäärää. Lisäksi seurataan kalamäärää, tietoja kalataudeista, hoitoon käytettäviä kemikaaleja ja kalojen kuolleisuutta, lietteen poistoa, laitoksella tehtyjä huoltotoimenpiteitä ja häiriötilanteita sekä niiden vaikutuksia ympäristöön. Automaation kautta kaikkea toimintaa pystytään seuraamaan. Laitoksella syntyvien jätteiden määrä kirjataan laitoksen hoitopäiväkirjaan.

Laitoksen kuormitus- ja vesistötarkkailu toteutetaan hakemuksen liitteenä olevan vesistötarkkailusuunnitelman mukaisesti. Vesistötarkkailu on tarkoitus toteuttaa liittymällä vesistöalueen yhteistarkkailuun. Hakija ehdottaa tarkkailupisteeksi purkuputken lähelle sijoittuvaa uutta yhteistarkkailun näytepistettä ja vertailupisteeksi putken eteläpuolella olevaa uutta pistettä. Laitoksen poistovesistä tullaan ottamaan kokoomänäytteet 3 kertaa vuodessa. Näyte otetaan manuaalisesti 4 kertaa 1 vuorokauden aikana kerätystä vedestä, josta ilmenee näytteen ottovuorokauden virtaama. Vedestä määritellään kokonaisfosfori, kokonaistyyppi sekä biologinen ja kemiallinen hapenkulutus. Virtaama mitataan poistoputkeen asennetulla virtausmittarilla.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemusta 9.7.2018 aluehallintovirastolle saapuneilla tarkennetuilla tiedoilla vedenottoputken sijoittamisesta, vedenottoputken teknisillä tiedoilla ja sijainnilla sekä tarkennuksella koskien vedenottoluvan hakemista. Täydennykset on huomioitu edellä hakemuksen kuvauksessa.

Tiedottaminen

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Uudenkaupungin kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 12.9.2018 Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat on julkaistu osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksesta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja kalatalousviranomaiselta, Uudenkaupungin kaupungilta, Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä Liikenneviraston meriväyläyksiköltä.

Lausunnot

1) **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on todennut, että Pyhämaan kalasataman edustan merialue kuuluu sisempien rannikkovesien pintavesityyppiin ja Pyhämaan saariston vesimuodostumaan. Merialue on jätevesien johtamisalueella 3 m syvä, mutta syvenee noin 400 m:n päässä 10 m:iin. Alue on saarten rikkoma ja syvyydeltään vaihteleva: syvempiä, noin 10 m:n syvyisiä alueita reunustavat matalikot. Vesimuodostuman tila oli luokiteltu hyväksi vesienhoidon toisella suunnittelukaudella vuosina 2006–2012. Kokonaisfosforipitoisuuden osalta vesimuodostuman tila on niukasti tyydyttävä. Vuosien 2013–2017 vedenlaatutietojen mukaan kalasataman edustan merialue on kuitenkin pysynyt vedenlaadultaan samana ja kokonaisfosforipitoisuudeltaankin hyvänä.

Toiminnasta syntyvä fosforikuormitus on hakemuksen mukaan pieni, noin 70 kg vuodessa. Typpikuormitus on sen sijaan melko suuri, noin 1 000 kg vuodessa. Pyhämaan Pitkäluodon edustan merialuetta kuormittaa kolme kalankasvatustilaa, joista kaksi ulointa 3–3,5 km:n päässä on paremman vedenvaihtuvuuden piirissä. Kalasatamaa lähinnä oleva noin 600 m:n päässä olevan verkkokassilaitoksen toteutunut ravinnekuormitus on ollut viime vuosina keskimäärin 300 kg fosforia ja 3 000 kg typpeä vuodessa. Suomen Katkarapu Oy:n kuormitus lisäisi Pyhämaan Pitkäluodon rannikon lähelle tulevaa kalankasvatuksen kuormitusta fosforin osalta 23 % ja typen osalta 33 %.

YVA Oy:n tekemän virtausmalliraportin 18.12.2006 mukaan virtaukset ovat Pitkäluodon rannikon tuntumassa pienempiä kuin ulompana olevilla alueilla. Huonot virtausolot lisäävät ravinnekuormituksen vaikutusta lähialueella. Heikompien laimenemisolojen takia toiminnasta johtuvia vaikutuksia kalasataman lähialueella tulisi pienentää typen kuormitusta vähentämällä. Samalla riski vesimuodostuman ekologisen tilan heikkenemiseen hyvästä tyydyttävään pienenee.

Luonnonsuojelun osalta ei ole huomautettavaa.

Toiminnalle tulisi lisäksi asettaa seuraavat ehdot:

1. Hakijan vuokraamalla tontilla kalankasvatukseen käytettävien kasvatusalaiden tilavuus saa olla yhteensä enintään 240 m³.
2. Laitokselta vuoden aikana mereen johdettava fosforikuormitus voi olla hakijan esittämä. Typpikuormitusta mereen tulee pienentää hakijan esittämästä. Jätevedet tulee ensisijaisesti johtaa jätevedenpuhdistamolle ja vain poikkeustapauksissa puhdistettua vettä voidaan laskea mereen. Tällöin poistovesi tulee käsitellä hakemuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti (mm. suodatus, nitrifikaatio ja denitrifikaatio).
3. Toimintaan liittyvät rakenteet ja laitteet on pidettävä asianmukaisessa kunnossa.

4. Laitoksella käytettävät kemikaalit on varastoitava omissa suljetuissa astioissaan tiivisrakenteisilla alustoilla siten, että maaperän, pohjaveden tai vesistöjen pilaantuminen kaikissa olosuhteissa estyy.

5. Luvan saaja tulee velvoittaa:

- Pitämään laitoksen toiminnoista hoitopäiväkirjaa, johon on merkittävät tiedot käytetyn rehun määrästä ja laadusta, laitokselle tuoduista ja sieltä poistetuista kalamääristä, tiedot kalojen lääkinnästä ja kalakuolemista, sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Päiväkirja tulee säilyttää laitoksella ja vaadittaessa esittää valvontaviranomaiselle.
- Tarkkailemaan jätevesien käsittelyjärjestelmän käsittelytehoa ja kuormitusta sekä mittaamaan kiertovesilaitokselle otettavan veden kokonaismäärä ja jätevedenpuhdistamolle sekä poikkeustapauksissa mereen johdettavan veden määrä.
- Toimittamaan Y-vastuualueelle vuosittain kunkin vuoden helmikuun loppuun mennessä edellistä vuotta koskeva yhteenveto tätä tarkoitusta varten laaditulla lomakkeella ja liittämään siihen rehun toimittajien antama selvitys vuoden aikana laitokselle toimitetuista rehumääristä ja -Laadusta. Laitoksen on mahdollisuus toimittaa vuosiyhteenveto myös sähköisesti.
- Vaadittaessa antamaan Y-vastuualueelle muitakin tarpeellisia tietoja ja selvityksiä hoitopäiväkirjassa esitettävien tietojen luotettavuuden tarkistamiseksi.
- Kustannuksellaan suorittamaan toiminnan vesistövaikutusten tarkkailua Y-vastuualueen hyväksymällä tavalla, sekä toimittamaan tarkkailujen tulokset Y-vastuualueelle sekä tarpeellisilta osin Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja antamaan tarvittaessa tarkkailutiedot myös asianosaisten nähtäväksi.
- Vesistötarkkailua tulee suorittaa myös silloin, kun laitos ei väliaikaisesti toimi tai toiminta on vähäisempää kuin lupa sallii.

Ympäristölupa tulee myöntää siten, että se on voimassa toistaiseksi.

Hankkeessa on otettu huomioon Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tavoitteet vuoteen 2021.

2) **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** on esittänyt, että suunnitellulla kalankasvatustoiminnalla ei ole merkittävää vaikutusta alueen kalastoon tai kalastukseen, ja lupa toiminnalle voidaan myöntää. Ottaen huomioon, että kyseessä on kiertovesikasvatuslaitos, jossa vedenpuhdistus voidaan järjestää tehokkaasti (lupahakemuksessa esitetty mm. fosforin saostaminen, typen denitrifikaatio, UV- ja otsonointi, pesuvesien johtaminen viemäriverkostoon) on arvioitu kuormitus sen verran pieni, ettei yleiselle kalataloudelle synny haittaa. Mikäli laitosta käytetään tutkimustoimintaan muun muassa uusien kasvatustyyppien osalta, on kuitenkin varmistettava, ettei vieraslajeja karkaa mereen. Kierto-

vesilaitoksessa veden johtaminen vesistöön on hallittua verrattuna läpivirtauslaitokseen tai kassikasvatukseen, mutta riski kalojen karkaamisesta tulee kuitenkin huomioida laitoksen suunnittelussa sekä toiminnassa.

3) **Liikenneviraston meriväyläyksikön** on todennut, että Liikennevirasto on antanut hankkeesta vastaavalle ennakkolausunnon 14.3.2018 (LIVI/1981/06.02.02/2018), jossa on kiinnitetty huomiota vedenotto- ja vedenlaskuputkien sijoittumiseen lähelle merenkulun kelluvaa turvalaitetta, oikeanpuoleista viittaa. Vesilupahakemukseen putkien linjausta on muutettu siten, että ne sijoittuvat kauemmaksi tästä oikeanpuoleisesta viitasta. Suunnitellut vesijohdot eivät suunnitelmapiirroksen mukaan yllä Pitkäluodon keskuskalasataman väylälle asti, sillä väylän reunalinjan voidaan katsoa kulkevan noin 30 metrin etäisyydellä aallonmurtajasta.

Liikennevirasto suosittelee linjaamaan vesiputket siten, että putket sijoittuisivat vähintään noin 40 m:n etäisyydelle edellä mainitusta oikeanpuoleisesta viitasta. Riittävällä turvaetäisyydellä varmistetaan, ettei väylänhoitoalukset vaurioita tahattomasti vesiputkia ankkuroituessaan turvalaitteen läheisyyteen huoltotoimenpiteiden yhteydessä.

Vesiputkien asennuksessa ja merkitsemisessä tulee noudattaa Liikenneviraston ohjetta Ilmajohtojen sekä kaapeleiden ja putkijohtojen asettaminen ja merkitseminen vesialueella (23/2014).

Asennustyön jälkeen hankkeesta vastaavan tulee toimittaa valmistumisilmoitus sekä vesiputkien sijainnin osoittava kartta paikannustietoineen Liikenneviraston meriväyläyksikölle. Valmistumisilmoituksen perusteella vesiputkien sijainti lisätään merikartalle ja niiden tiedot lisätään Liikenneviraston tietokantaan. Paikannustiedot tulee toimittaa numeerisina.

Muistutukset

4) **AA** (Sikem 895-486-3-49) on todennut, että nykyisen lainsäädännön mukaan maanomistajia täytyy kuulla asiassa, jossa ilmeisenä tarkoituksena on tehdä ympäristörikosta vastaava luonnon pilaaminen, kuitenkin lain sallimissa puitteissa. Kyseessä olisi ympäristörikos, jos maanomistajat yhdessä rakentaisivat käymäläverkoston, jossa vesialueelle laskettaisiin vastaava määrä fosforia ja typpeä vuosittain. Sen katsottaisiin pilaavan rannikkoalueen vesistöjä, ja sitä luonnehdittaisiin hyvillä argumenteilla ympäristörikokseksi.

Nyt kuitenkin maanomistajien täytyy vierestä katsoa, kun tällainen ympäristöä saastuttava toiminta viranomaisen toimesta halutaan sallia lainsäädännöllisin keinoin. Lopputulos on sama: herkäät rannikkoalueet pilataan päästöillä. Lisäksi asian tekee ikäväksi se, että maanomistajan täytyy kerta toisensa jälkeen reagoida tällaisiin lupahakemuksiin, sillä muuten hän hiljaisuudellaan antaa suostumuksensa ympäristöä tuhoavaan toimintaan. Kun maanomistajia on kuultu, viranomaiset voivat panna täytäntöön Itämeren tuhoavan ympäristörikkoksen vahinkoa vastaavan luonnon pilaamisen, ja perustella sitä lainsäädännön keinoin.

Muistuttaja on vaatinut, ettei kyseistä lupaa saa antaa, sillä se pilaa aivan vieressä sijaitsevan Selkämeren kansallispuiston merialueita sekä vieressä sijaitsevan Natura 2000 -alueen vesialueita. On mahdollista, että kyseisen vesialueen soveltuvuutta kalankasvatukseen voidaan perustella vuonna 2008 tehdyllä Ojanperän tieteellisesti tarkasteltuna ala-arvoisen tutkielman argumenteilla. Muistuttaja on liittänyt vuonna 2012 tekemänsä muistion koskien Mannerlohen Pujon laitosta ja Ojanperän tutkielmaa muistutuksensa liitteeksi.

5) **BB** on todennut, että hakemuksessa mainitaan laitoksen toimivan kiertovesiperiaatteella. Kuitenkin puhdistuksen jälkeen pääsisi mereen 70 kg fosforia ja 1000kg typpeä vuodessa. Kaikkea ei siis kierrätetäkään.

Selkämeressä vallitseva virta vie pohjoiseen ja tässä tapauksessa suoraan Haminkartan itäpuoliseen matalaan raumaan ja edelleen Ihamon lahteen. Näitä virtauksia on selvitetty mm. Mannerlohen Oy:n kalojen verkkokasvatuksen lupapäätöksessä. Tämä vaikutus tulee ehkäistä mahdollisessa lupapäätöksessä. Jos laitokseen kuitenkin saadaan rakentaa mereen johtava purkuputki, on se vietävä pitemmälle, ainakin 4 m:n rannikkoväylälle asti ja Haminkartan länsipuolisen vireä reamarin tasalle.

Selitys

Hakija on selityksessään **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen** 1) lausunnossa esitetyn mereen kohdistuvan typpikuormituksen pienentämisvaatimuksen johdosta todennut, että laitoksen jätevedet johdetaan viemäriin, mutta kalojen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että laitoksessa kiertävää vettä on myös mahdollisuus vaihtaa. Tämä vesi tullaan aina käsittelemään hakemuksessa esitetyillä käsittelytavoilla. Biologisessa typen poistossa tyypillinen typen poiston reduktio on hakijan esittämä 60–65%. Laitoksen toimivuuden ja kalojen hyvinvoinnin takaamiseksi typpikuormituksen mahdollisuus on pidettävä hakijan esittämällä tasolla. Muilta osin hakijalla ei ole huomautettavaa lausuntoon.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen 2) ja **Liikenneviraston meriväyläyksikön** 3) lausuntojen johdosta hakijalla ei ole huomautettavaa.

Muistutuksen 4) osalta hakija on todennut, että kalankasvatustila on moderni kiertovesilaitos, joka puhdistaa jatkuvatoimisesti käyttämänsä vettä ja jonka kuormitus on typen osalta vain noin kolmannes ja fosforin osalta noin kymmenes osa perinteisestä kalankasvatuksesta. Hakija viittaa myös Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut Oy:n tekemään Natura tarveharkintaan, jossa todetaan muun muassa, että kiertovesilaitoksen päästöjen vaikutukset Uudenkaupungin saaristo Natura-alueeseen jäävät kokonaiskuvaan suhteutettuna pieniksi, eikä niiden voi katsoa heikentävän Natura-alueiden perustana olevia luonnonarvoja. Muistutuksen muilta osin hakija toteaa, että muistuttajan ilmi tuomat asiat eivät liity tähän asiaan, eikä ota niihin kantaa.

Muistutuksen 5) osalta hakija on todennut, että laitos toimii nimenomaan kiertovesiperiaatteella ja käyttää parasta mahdollista tekniikkaa. Laitoksen puhdistamon reduktio on fosforin osalta noin 85 % ja typen osalta noin 65 %. Tämän ansiosta laitoksesta tuleva kuormitus on vähäinen. Laitoksesta poistuva vesimäärä on merialueeseen suhteutettuna hyvin vähäinen ja virtausmallinnusten mukaan vedenvaihtuvuus on alueella hyvä. Tästä syystä hakija katsoo, että veden purkuputken päään vieminen kauemmaksi ei ole tarkoituksenmukaista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Suomen Katkarapu Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan kiertovesitekniikkaan perustuvan kalankasvatuslaitoksen toimintaan Pyhämaan kalasatamassa Uudenkaupungin kaupungissa kiinteistöllä Ristikarin satama 895-486-2-46. Kasvatettavien kalojen lisäkasvun suuruus on noin 50 000 kg/a.

Luvan saajan on noudatettava ympäristönsuojelulain säännöksiä sekä jäljempänä olevia lupamääräyksiä:

Vesitalousluparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Suomen Katkarapu Oy:lle luvan kalankasvatuslaitoksen toimintaan tarvittavan vedenottoputkiston rakentamiseen suunnitelman mukaiseen paikkaan Pyhämaan Pitkäluodon osakaskunnan 895-486-876-1 vesialueelle ja luvan veden johtamiseen merestä käytettäväksi kalankasvatuslaitoksella.

Aluehallintovirasto myöntää luvan saajalle pysyvän käyttöoikeuden vedenottoputkea varten tarvittavaan osaan Pyhämaan Pitkäluodon osakaskunnan 895-486-876-1 vesialueesta. Hankkeesta ja myönnetystä vähäisestä pysyvästä käyttöoikeudesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä sekä jäljempänä olevia lupamääräyksiä:

Ympäristölupaa koskevat lupamääräykset

Laitoksen rakenteet

1. Kasvatuksen tulee tapahtua hakemuksen mukaisesti kiertovesiperiaatteella, hakemuksessa ja hakemuksen täydennyksessä esitetyllä tavalla.
2. Rakenteet ja laitteet on pidettävä asianmukaisessa kunnossa. Niihin voidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla tehdä tarvittavia muutoksia.

Toiminta ja päästöt

3. Laitosta on hoidettava siten, että kalankasvatuksen ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset ja siten, että veden käyttö täyttää parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteen (BAT) vaatimukset.

Laitoksen toiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu melu- eikä hajuhaittoja ympäristölle. Toiminnassa on varmistuttava siitä, ettei kaloja pääse karkaamaan mereen.

- 4 a. Laitoksen fosforipäästö mereen saa olla enintään 70 kg/a ja typpipäästö enintään 1 000 kg/a. Päästöjä laskettaessa otetaan huomioon kalankasvatustiloksesta mereen johdettavien vesien määrä ja laatu.

Jos asetettuihin päästörajoihin ei päästä, tulee jätevedet joko osittain tai kokonaan johtaa vesihuoltolaitoksen viemäriverkkoon.

Ominaiskuormitus tuotettavaa kalakiloa kohden saa olla fosforin osalta enintään 1,6 g/kg ja typen osalta enintään 23 g/kg. Ominaispäästö lasketaan jakamalla laitoksesta poisjohdettavan veden sisältämä ravinnemäärä kalan vuotuisella lisäkasvulla.

- 4 b. Kalankasvatustiloksesta vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon johdettavat jätevedet on esikäsiteltävä vesihuoltolaitoksen kanssa sovittavalla tavalla.

5. Prosessissa kertyvä liete on poistettava, käsiteltävä ja sijoitettava siten, että siitä ei aiheudu vesien pilaantumista eikä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Jätehuolto

6. Kuolleet kalat on kerättävä talteen ja kompostoitava tai toimitettava laitokseen, jolla on asianmukainen lupa käsitellä nämä jätteet. Kuolleet kalat on käsiteltävä eläinjätteen käsittelystä annettujen säädösten mukaan.

7. Laitosta on muutoinkin hoidettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Jätteet on lajiteltava ja varastoitava asianmukaisesti sekä toimitettava hyötykäyttöön, käsiteltäviksi tavanomaisen jätteen tai vaarallisen jätteen käsittelypaikoille.

Kemikaalien varastointi

8. Laitoksella käytettävät pesuaineet, torjunta-aineet, vesienpuhdistuskemikaalit ja muut kemikaalit tulee varastoida omissa suljetuissa astioissaan siten, että ainetta ei pääse vuototapauksissa maaperään, pohjaveteen tai mereen.

Häiriö- ja muut poikkeustilanteet

9. Luvan haltijalla on oltava ajantasainen varautumissuunnitelma häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta.

10. Kalankasvatukseen liittyvistä merkittävistä häiriö- ja poikkeustilanteista on ilmoitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Häiriö- ja poikkeustilanteiden syyt on välittömästi selvitettävä sekä havaitut viat ja häiriötekijät on korjattava viipymättä.

11. Jos laitoksella olevissa kaloissa todetaan tai on syytä epäillä olevan eläintautilain nojalla vastustettavaa kalatautia tai muuta tarttuvaa kalatautia, jota ei yleensä esiinny Suomessa, asiasta on ilmoitettava joko kaupungin tai aluehallintoviraston eläinlääkärille ja ryhdyttävä muihin tarvittaviin toimenpiteisiin.

Vakavissa kalatautitapauksissa on ilmoitus tehtävä myös Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle.

Tarkkailu ja raportointi

12. Laitoksen ja sen puhdistamon vastuullisen hoitajan nimi yhteystietoineen on ilmoitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle.

13. Laitoksen toiminnasta on pidettävä hoitopäiväkirjaa. Päiväkirjaan on merkittävä tiedot

- laitokselle johdetun veden määrästä (m³/d) kuukausikeskiarvona ilmaistuna ja vaihteluvälistä,
- käytössä olevien altaiden tilavuudesta ja pinta-alasta,
- laitokselle tuodun ja sieltä poistetun kalan määrästä,
- päivittäin käytetyn rehun määrästä ja laadusta, rehujen ravinnepitoisuuksista,
- kalojen lisäkasvusta,
- laitokselta pois johdettavan veden laadun tarkkailussa määritellyistä kokonaisfosfori ja -typpipitoisuuksista,

- kuolleiden kalojen ja muiden jätteiden määrästä, laadusta ja niiden käsittelystä,
- tiedot käytetyistä fosforinsaostuskemikaaleista ja polymeereistä sekä muista kemikaaleista ja niiden määrästä
- laitoksella käytettävien rehujen ja kemikaalien varastoinnista,
- mahdollisista kalataudeista ja kalakuolemista sekä käytetyistä lääkkeistä,
- tiedot lietteen poistosta sekä sen määrästä ja käsittelystä,
- laitoksella tehdyistä huoltotoimenpiteistä sekä häiriötilanteista ja niiden vaikutuksista ympäristöön sekä
- muista seikoista, jotka vaikuttavat päästöjen seurantaan ja ohjaukseen.

Hoitopäiväkirja on säilytettävä viiden vuoden ajan ja vaadittaessa esitettävä viranomaisille.

Edellistä vuotta koskeva yhteenveto tätä tarkoitusta varten laaditulla lomakkeella on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Muutkin tarpeelliset tiedot ja selvitykset on vaadittaessa annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hoitopäiväkirjoissa ja yhteenvedoissa esitettyjen tietojen luotettavuuden tarkistamiseksi.

14. Päästötarkkailu vesistöpäästöjen varmentamiseksi on toteutettava vuosittain neljästi (talvi, kevät, kesä, syksy) yhden vuorokauden kokoomanäytteinä vesistöön johdettavasta vedestä. Vesinäytteistä analysoidaan kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi.

Lisäksi laitoksella on seurattava merialueelta otettavan veden, puhdistamolle tulevan veden ja puhdistamolta lähtevän veden määrää sekä veden fosfori- ja typpipitoisuutta siten, että tuloksista voidaan luotettavasti laskea puhdistamon vuosittaiset ravinteiden puhdistustehot ja laitoksen nettopäästöt.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue voi tarkentaa käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmaa edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta.

15. Kalankasvatuksen vaikutuksia merialueella on tarkkailtava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla. Tarkkailussa on seurattava vaikutusalueen vedenlaatua sekä pohjaeläimistöä ja se voidaan suorittaa yhteistarkkailuna alueen muiden tarkkailuvelvollisten kanssa.

Ehdotus tarkkailuohjelmaksi on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailujen vuosiraportit on toimitettava tarkkailuohjelmassa määrättyyn ajankohtaan mennessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailutiedot on vaadittaessa annettava myös asianosaisille nähtäviksi.

Toiminnan lopettaminen

16. Jos kalankasvatuslaitos lopettaa toimintansa pysyvästi, on toiminnan lopettamisesta tehtävä ilmoitus Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Eurajoen ympäristönsuojeluviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa toiminnan lopettamisesta.

Luvan saajan on viipymättä toiminnan lopettamisen jälkeen poistettava laitosalueelta tarpeettomaksi käyneet, ympäristölle tai terveydelle mahdollisesti haitalliset tai vaaralliset rakenteet ja laitteet, kemikaalit, polttoaineet ja jätteet.

Merialueen tarkkailua tulee jatkaa lopettamisen jälkeisen vuoden jälkeen vähintään kaksi kalenterivuotta. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tämän päätöksen estämättä myöhemmin muuttaa tarkkailuohjelmaa jälkitarkkailun osalta.

Vesitalouslupaa koskevat lupamääräykset

Vedenottomäärä 17. Laitokselle saa johtaa rakennettavalla vedenottoputkella merestä vettä enintään 60 m³/vrk. Häiriötilanteissa saadaan laitokselle kuitenkin johtaa vettä väliaikaisesti enintään 150 m³/vrk. Vedenottomääriä on tarkkailtava lupamääräyksen 14 mukaisesti.

Rakenteet 18. Vedenottoputki on rakennettava hakemuksen liitteen 15 ”Vesiputken asennus periaatekuva” mukaisesti sekä hakemuksen täydennyksessä mainitusti. Vedenottoputki on sijoitettava vesirajassa suojaputkeen vähintään viiden metrin matkalta. Putken ottopäähän on asennettava sihti, jolla estetään muun muassa kalojen joutuminen putkeen.

Töiden suorittaminen

19. Pohjalle laskettava putkiosuus tulee painottaa riittävästi siten, että se pysyy paikoillaan. Painotuksessa tulee käyttää sileäpintaisia painoja, joissa ei ole kalapyödyksiin tarttuvia ulokkeita.

20. Jos työt tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.

21. Luvan saajan on selvitettävä alueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työt on toteutettava näitä vaurioittamatta.

22. Vesiputken asennuksessa ja merkitsemisessä tulee noudattaa Liikenneviraston ohjetta Ilmajohtojen sekä kaapeleiden ja putkijohtojen asettaminen ja merkitseminen vesialueella (23/2014).

23. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Vahingot 24. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viipymättä korvattava asianomaiselle edunmenettäjälle.

Töiden aloittaminen

25. Hanke on toteutettava olennaisilta osin neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeus raukeavat.

Ilmoitukset 26. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle, Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksen mukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.

27. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle, Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Liikenneviraston meriväyläyksikölle.

Valmistumisilmoitukseen on liitettävä putkien lopullista sijaintia vesialueella osoittava kartta ja pituusleikkauspiirustus sekä selvitys putkien merkintätaasta. Paikannustiedot on toimitettava Liikenneviraston meriväyläyksikölle myös numeerisessa muodossa.

Rakenteiden kunnossapito

28. Vedenottolaitteistot on pidettävä tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

Luvan voimassaolo Lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi, mikäli ympäristönsuojelulain (527/2014) 89 ja 93 §:ien edellytykset täyttyvät, muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruttaa luvan.

Edunmenetykset Kalankasvatuksesta, kun toimintaa harjoitetaan lupamääräysten mukaisesti, ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä eikä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaan korvattavaa vesien pilaantumista.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan määräyksiä, jotka ovat ankarampia kuin tämän päätöksen lupamääräykset tai luvasta poikkeavia määräyksiä luvan voimassaolosta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristölupaa koskevat perustelut

Laitos Uudenkaupungin Pyhämaalle tuleva kiertovesiperaatteella toimiva kalan- kasvatustila sijoittuu Pyhämaan kalasataman olemassa olevaan kalan- jätteenkiinteistöön. Kiinteistössä on harjoitettu pienimuotoista jättikatkaravun viljelyä ja siellä on olemassa olevat hyväkuntoiset allasrakenteet. Laitos toimii poikaslaitoksena tai uusien kalalajien kokeilu- ja kehityslaitoksena.

Laitoksen vuotuinen lisäkasvu on lupamääräysten mukaisella toiminnalla noin 50 000 kg. Laitoksen puhdistettujen vesien kuormittava vaikutus on enintään noin 70 kg fosforia ja noin 1 000 kg typpeä vuodessa. Laitoksen käsitellyt jätevedet johdetaan laitoksen edustan merialueelle ja osittain vesihuoltolaitoksen viemäriin. Toiminnan vaikutus merialueen tilaan on ennalta arvioiden pieni.

Kaavoitus Hankealue on Pitkäluodon ranta-asetakaavassa (Osa-alue 8, Mikonniemi, muutos 25.1.2016) merkitty kalastama-alueeksi (LS), jolla sallitaan sen käyttöä palvelevat rakennukset ja rakenteet. Hakemuksen mukainen toiminta ei ole ranta-asetakaavan vastaista.

Natura Laitos ja sen vedenotto- ja purkuputki eivät sijaitse Natura-alueella, mutta kuitenkin Uudenkaupungin saaristo (FI0200072) Natura-alueen välittömässä tuntumassa. Hakija on teettänyt tarveharkinnan siitä, tuleeko hankkeesta laatia varsinainen Natura arviointi. Aluehallintovirasto yhtyy Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinnassa esitettyyn päätelmään, jonka mukaan vesiviljelylaitoksen toiminnalla ei todennäköisesti ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia Uudenkaupungin saaristo Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja lajistolle.

Sijainninhjaussuunnitelma

Hanke sijaitsee vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelmissa mainitulla Selkämeren alueella. Merialue, jolle laitoksen vedet johdetaan, on merkitty alueeksi, jolle ei uutta jatkokasvatusta ohjata. Sijainninhjaussuunnitelmassa on kuitenkin erikseen todettu, että kiertovesitekniikkaa käyttävien laitosten sijoittumista ei ole tarpeen ohjata ympäristöperusteisesti, vaan niiden sijoittumisessa voidaan etsiä synergiaa alueen infrastruktuurista ja teollisuustoiminnasta. Sijainninhjaussuunnitelma koskeekin merialueella verkkoal- taissa tapahtuvaa kasvatusta.

Vesien- ja merenhoitosuunnitelma

Hanke sijoittuu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueelle, ja siellä vesimuodostumaan Pyhämaan saaristo (3_Ses_043). Merialueen ekologinen tila on suppeaan aineistoon perustuvan ekologisen luokituksen mukaisesti hyvä. Tavoitteena on säilyttää hyvä tila. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa 2016-2021 käsitellään kalankasvatuksen osalta lähinnä merialueen verkkoallaskasvatusta. Suunnitelmassa esitetään, että kalankasvatuksen kuormitusta tulee vähentää erityisesti niillä alueilla, joilla ekologinen tila on hyvää huonompi tai tila uhkaa heikentyä kalankasvatuksen kuormituksen johdosta ja joilla vesistön tilaa voidaan parantaa kalankasvatuksen kuormituksen alentamisella.

Merenhoidossa hyvä merialueen tila Suomen merialueilla tulee saavuttaa vuoteen 2020 mennessä. Merienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa vuosiksi 2016–2012 on kuitenkin todettu, että kaikkia yleisiä ympäristötavoitteita ei tulla saavuttamaan vuoteen 2020 mennessä. Yksi poikkeuksista on ihmisen aiheuttaman rehevöitymisen haittavaikutusten minimointi.

Suomen Katkarapu Oy:n kiertovesiperiaatteella toimivan kalankasvatuslaitoksen kuormitus ei oleellisesti vaikeuta vesienhoitosuunnitelman ja merienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Luvan myöntämisen edellytykset

Lupamääräysten lähtökohtana on rajata laitoksen fosfori- ja typpipäästöjä siten, ettei niistä aiheudu vesialueen pilaantumista. Kiertovesiperiaatteella toimivan laitoksen päästöt voidaan todentaa luotettavasti. Tarvetta rehun sisältämän fosforimäärän tai -pitoisuuden tai vuosittain käytettävän rehumäärän rajoittamiseen ei ole.

Luvan myöntämisen edellytykset ympäristönsuojelulain mukaan ovat olemassa, koska kalankasvatuksesta, kun se toteutetaan lupamääräysten mukaisesti, ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Toiminta täyttää jätelain ja -asetuksen vaatimukset.

Vesitalouslupaa koskevat perustelut

Vedenottoputken rakentaminen ja veden johtaminen ovat keskeisiä kalankasvatuslaitoksen toiminnan kannalta. Hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Luvan saajalle on myönnetty pysyvä käyttöoikeus hanketta varten tarvittavaan vesialueeseen. Hankkeesta ja myönnetystä vähäisestä käyttöoikeudesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Hanke ei vaikeuta vesienhoidon ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamiseen.

Vedenottoputken rakentaminen on vesilain 2 luvun 7 §:n perusteella tehtävä siten, että töistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Vedenottoputken rakentamisesta on lisäksi annettu yksityiskohtaisia määräyksiä vesialueelle työstä aiheutuvien vältettävissä olevien haittojen ehkäisemiseksi. Rakentamisen aiheuttama haitta on lyhytaikaista vesistön samentumista. Putki on merkittävä asianmukaisesti muiden aluetta mahdollisesti käyttävien vuoksi. Otettavien vesimäärien mittaaminen ja kirjaaminen on tarpeen lupamääräysten valvomiseksi.

Lupamääräysten perustelut

Ympäristölupaa koskevat määräykset

Laitoksen rakenteet on määrätty lupamääräyksillä 1–2 hakemuksen mukaisina. Rakenteita voidaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla muuttaa tarvittaessa.

Lupamääräykset 3, 4 a ja 5 on annettu mereen joutuvien päästöjen rajoittamiseksi ja merialueen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Lupamääräys 4 b koskee viemäriverkkoon johdettavia jätevesiä. Laitoksen tuotantoa rajoitetaan lupamääräyksen 5 mukaisesti rajoittamalla vuotuista mereen kohdistuvaa fosfori- ja typpipäästöä. Päästörajat on asetettu hakemuksen mukaisesti siten, että ne mahdollistavat lisäkasvun suuruudeksi noin 50 000 kg/a. Lisäksi on asetettu ominaiskuormitukselle raja-arvot siltä varalta, että lisäkasvu on suunniteltua pienempi. Fosforin ominaiskuormitusarvo vastaa noin 80 %:n reduktiota ja typen osalta noin 60 %:n puhdistustehoa suunnitelman mukaisilla rehukertoimilla ja rehun ravinnepitoisuuksilla arvioituna. Lupamääräystä annettaessa on otettu huomioon, että laitoksella voidaan tuottaa sekä pienpoikasia että suurempia kaloja. Lupamääräykset mahdollistavat sen, että osa jätevesistä johdetaan tarvittaessa vesilaitoksen viemäriverkkoon.

Jätteen haltijaa koskevat jätelain 28 §:n mukaiset yleiset huolehtimisvelvollisuudet jätehuollon järjestämisestä. Jätteistä annetut lupamääräykset 6 ja 7 koskevat näitä velvollisuuksia. Lupamääräyksellä 8 määrätään kemikaalien säilytyksestä.

Lupamääräykset 9–11, jotka koskevat häiriö- ja muita poikkeustilanteita, ovat tarpeen haittojen ennaltaehkäisyn kannalta.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset 12–15 ovat tarpeen päästöjen ja niiden vaikutusten selvittämiseksi, valvontaa varten, ennakoimattomien vahinkojen varalta.

Toiminnan mahdollista lopettamista varten on annettu lupamääräys 16.

Vesitalouslupaa koskevat määräykset

Lupamääräyksillä 17–28 on määrätty muun muassa vedenottoa varten tarvittavista rakenteista ja niiden toteutuksesta, rakenteiden kunnossapidosta ja merkinnästä, veden johtamisesta laitokselle sekä mahdollisten edunmenetysten korvaamisesta ja ilmoituksista.

Luvan voimassaolo Lupa on myönnetty toistaiseksi voimassa olevana, koska luvan mukainen toiminta on ympäristön kannalta parhaan käytännön (BEP) ja tällä hetkellä parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) periaatteiden mukaista.

Lainkohdat Ympäristönsuojelulain (527/2014) 47, 48, 49, 51, 52, 53, 58, 62, 64, 70 ja 87 §
Vesilain (587/2011) 2 luvun 12 § ja 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1) kohta sekä 4 luvun 3 § 2 momentti, 6 § ja 8 §

Valmistelulupa ja toiminnan aloittamislupa

Aluehallintovirasto oikeuttaa Suomen Katkarapu Oy:n ryhtymään vedenottoputken rakentamista merialueelle valmisteleviin toimenpiteisiin ja määrää, että kalankasvatus voidaan aloittaa ennen päätösten lainvoimaiseksi tulemistä.

Toiminnanharjoittajan tulee ennen toiminnan aloittamista asettaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle 10 000 euron suuruinen vakuus. Vakuus voidaan asettaa esimerkiksi pankkitakauksena tai pankkitalletuksena.

Perustelut

Valmistelupa

Luparatkaisussa tarkoitetun vedenottorakenteen sijoittaminen voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Aluehallintoviraston määräämä vakuus on riittävä niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräyksen muuttaminen voi aiheuttaa.

Toiminnan aloittamislupa

Kiertovesi periaatteella toimivan laitoksen huolellinen ja ammattitaitoinen hoito ympäristön kannalta parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla (BAT) ja ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteen (BEP) mukaisesti mahdollistavat toiminnan aloittamisluvan myöntämisen. Toiminnasta aiheutuvat laskennalliset ravinnepäästöt ovat 70 kg fosforia ja 1 000 kg typpeä vuodessa.

Mikäli toimintaa ei voida aloittaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä, toiminnan mahdollisesta viivästyisestä aiheutuva haitta yritystoiminnan kehitykselle ja taloudellinen menetys toiminnanharjoittajalle ovat merkittäviä. Toiminnan aloittamisesta aiheutuvat haitat jäävät vähäisiksi ottaen huomioon toiminnan laajuuden ja toiminnasta aiheutuvat luvan mukaiset päästöt.

Vesilain nojalla asetettava vakuus on määrätty riittäväksi myös ympäristön saattamiseksi ennalleen, mikäli lupa evätään tai sen lupamääräyksiä muutetaan. Näin ollen päätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, kun otetaan huomioon toiminnan laajuus ja laatu.

Valmisteluluvan ja toiminnan aloittamisluvan voimassaolo

Valmistelulupa ja toiminnan aloittamislupa ovat voimassa siihen saakka, kun päätös on saanut lainvoiman. Vaasan hallinto-oikeus voi kieltää valmisteluluvan ja toiminnan aloittamisluvan täytäntöönpanon vesilain 3 luvun 17 §:n ja ympäristönsuojelulain 201 §:n säännösten perusteella.

Lainkohdat

Vesilaki (587/2011) 3 luvun 16 § ja 17 §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 199 § ja 201 §

VASTAUKSET LAUSUNTOIHIN, MUISTUTUKSIIN JA VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto on ottanut **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen** lausunnossa esitetyt vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Typpipäästöä ei voida lausunnossa esitetyllä tavalla rajoittaa, kun otetaan huomioon käytännölliset ja taloudelliset realiteetit. Hakijan esittämä typen poiston reduktio 60-65% on perusteltu. Luvan mukainen vuotuinen typpipäästö ei aiheuta luvan myöntämisen esittämää.

Aluehallintovirasto on ottanut **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen** vaatimuksen kalojen karkeamien estämisestä huomioon lupamääräyksessä 3. **Liikenneviraston meriväyläyksikön** vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Muistutuksen 4) osalta aluehallintovirasto toteaa, että alueen virtaukset ovat aiemmin tehtyjen selvitysten mukaan melko maltilliset ja ne kääntyvät tuulen suunnan mukaisesti. Haminkartan itäpuoliset vesialueet ovat hyvin matalia, eikä voida pitää todennäköisenä, että virtaukset ja laitokselta johdettavat vedet kulkeutuisivat ainakaan merkittävässä määrin tälle alueelle. Purkuputken pidentäminen muistutuksessa esitetyllä tavalla ei merkittävästi muuttaisi tilannetta.

Muistutuksen 5) osalta aluehallintovirasto toteaa, että luvan myöntämisen edellytykset toteutuvat edellä ”Ratkaisun perustelut” kohdan mukaisesti. Toiminta ei sijoitu Selkämeren kansallispuiston alueelle. Hankkeella ei ennalta arvioiden ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia Uudenkaupungin saaristo Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja lajistolle. Muistutuksen liitteenä oleva teksti vuodelta 2012 ei suoranaisesti liity nyt käsiteltävään asiaan. Aluehallintovirasto on kuitenkin ottanut selvityksenä huomioon kyseisen tekstin luparatkaisua ja lupamääräyksiä tehdessään.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 12 895 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Kyseinen kalankasvatustoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaisen luvan ja vedenottoputken sijoittaminen vesialueelle vesilain mukaisen luvan. Ympäristönsuojelulain 47 §:n mukaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset hakemukset on tällöin käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) ja sen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Asetusta sovelletaan hakemuksiin, jotka on pantu vireille vuonna 2018. Kalankasvatusta koskevan ympäristöluvan käsittelymaksu silloin, kun kalojen lisäkasvu on 30 000–100 000 kg/a, on 11 940 euroa ja vesitalousluvan käsittelymaksu johtoa koskien on 1 910 euroa. Koska kysymyksessä on ympäristönsuojelulain 47 §:n mukaisessa yhteiskäsittelyssä käsiteltävä asia, peritään käsittelymaksuna ympäristölupia koskevan maksutaulukon mukainen maksu ja puolet vesitalousluvan maksusta.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Suomen Katkarapu Oy
Uudenkaupungin kaupunki
Uudenkaupungin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ ympäristö ja luonnonvarat vastuualue
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ kalatalousviranomainen
Liikennevirasto meriväyläyksikkö Helsingin toimipiste
Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-5305-2018 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja internetissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Uudenkaupungin kaupungin virallisella ilmoitustaululla. Päätös julkaistaan internetissä aluehallintoviraston internetsivulla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Juha Helin ja Ville Salonen.
Asian on esitellyt Ville Salonen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä
on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 17.12.2018 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												